

Презентација закона о извршењу и обезбеђењу

Београд, 9. фебруар .2010. године

Уважена екселенцијо, поштоване колегинице и колеге, даме и господо, драги гости

Припрема новог Закона о извршењу и обезбеђењу је саставни део нормативне реформе целокупне грађанске процедуре, која представља посебан, веома важан део укупне реформе правосуђа.

Садашњи Закон о извршном поступку има многе мане ,које су утицале на стварање ситуација да се након извршности пресуде, води још један судски поступак ,са неизвесним и углавном непримерено дугим трајањем. У неким случајевима извршење траје дуже него претходни парнични поступак.

Тиме се обесмишљава принцип права на правично суђење, правна сигурност и правна извесност.

Тромост судова у извршним поступцима, веома мали проценат наплате извршних потраживања, посебно новчаних (Према истраживањима Светске банке и других релевантних међународних фактора, степен намирења односно наплате извршних поверилаца у извршном поступку износи свега око 5%, што нас сврстава као државу на дно лествице европских земаља, када је у питању ефикасност извршног поступка.) и слабост државне принуде, демотивишу грађане и правна лица да се обраћају судовима ради наплате потраживања, одвраћају стране инвеститоре да улажу у привреду Србије ,ставарају код грађана осећање беспомоћности, незадовољство и неповерење у државне-правосудне институције, компромитујући на тај начин идеју правне државе.

С друге стране, због дужине трајања извршних поступака, држава Србија се већ сусреће са одлукама Европског суда у Стразбуру (до сада их има 11) у којима је утврђена повреда права на правично суђење у извршним поступцима.

Све ове околности нарушавају добар углед правосуђа Србије код сопствених грађана, али и на међународном плану и намећу императив да држава Србија што брже и квалитетније интервенише изменом правила извршног поступка, како би се овај поступак учинио крајње ефикасним, поузданим и са кратким извесним трајањем.

Због тога је Министарство правде још 2008. године формирало радну групу за израду радне верзије једног новог модерног закона, који би у Србији требало да обезбеди брзо и ефикасно извршење судских одлука у грађанским и привредним поступцима.

Радна група, сачињена од искусних стручњака-судија, адвоката, истакнутих правника у банкама, привредним коморама, јавним комуналним предузећима и других, учинила је напор да након скоро две године ефективног рада сачини један добар текст, који ће бити одлична полазна основа за израду новог закона. У име министарства користим ову прилику да се свим члановима радне групе захвалим на добро обављеном послу.

Сматрам да је важно напоменути да нови закон поштује правну традицију и континуитет Србије, тиме што се основним институтима ослања на Закон о извршењу и обезбеђењу из 1930. године којим је први пут јединствено уређена материја грађанског судског извршног поступка у тадашњој Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, а који је у то време био савремен законски текст на нивоу правних стандарда Европе тог времена, а истовремено уважава нове потребе наметнуте развојем друштва, привреде и промета добара, као и усвојене међународне и европске правне стандарде.

Основни циљ закона је да се што више скрати пут од добијене извршне исправе до спроведеног извршења и коначног остваривања права.

Највећа новина у реформи извршног поступка овог Нацрта закона је **систем двојаког начина извршења судских одлука.**

Закон је предвидео да извршење одређује суд, а спроводи га суд и извршитељ. Када суд доноси правноснажно решење о извршењу, доставља га повериоцу, који тада има две могућности :

-да извршење повери судском или **приватном професионалном извршитељу**. Професионални извршитељи представљаће **нову правосудну професију са јавним овлашћењима** у правосудном систему. Професионални извршитељи ће преузети део судских послова

Модел закона који је сачинила радна група утврђује статус, организацију, дисциплинска одговорност и надлежност професионалног извршитеља. Суд одређује извршење решењем, а професионални извршитељ моћи ће да доноси закључке у фази спровођења извршења, у којој фази управо долази до највећих застоја.

Они ће обављати значајне послове које су до сада обављали само судски извршитељи. Од њих се очекује стручност и ефикасност.

Они би требало да разреше проблем који се сада огледа у несразмери великог броја извршних предмета и малог броја судских извршитеља, мада, проблем постоји и у неадекватној обучености судских извршитеља и неадекватним техничким условима за рад, које министарство односно држава тренутно не може да обезбеди у знатно већој мери. Према предложеном решењу, на сваких 30 000 становника требало би да буде по један извршитељ што значи око 70 приватних извршитеља само у Београду, што је двоструко више него што их има на територији целе Републике Србије у привредним судовима. Зависно од потребе, број извршитеља моћи ће да се повећава.

Они ће бити мотивисани да квалитетно и брзо обаве свој посао, јер ће за свој посао добијати одређену награду од оних који их ангажују. Они ће, такође, одговорати свом својом имовином за штету коју евентуално причине својом кривицом у току поступка извршења, као и за штету коју причине трећа лица, која су ангажовали да у њихово име и рачун спроводе поједине извршне радње.

Професионални извршитељи ће поступати искључиво по налогу суда. Њихов рад надзираће суд, Комора извршитеља и Министарство правде.

Позитивна искуства из праксе земаља Европске уније: Холандије , Мађарске, Бугарске и Словеније, као и из бивше Југословенске Републике Македоније са увођењем система приватних извршитеља послужила су као основ за понуђена решења у радној верзији закона.

Поред ове новине, у модел закона су уведене и друге, које ће допринети убрзању поступка, а о њима ћете више чути од чланова радне групе (интерно-реформисан је систем правних лекова , уведена су нове извршне исправе - извршење на основу стране веродостојне исправе , обавеза организације за принудну наплату да обавештава суд о спроведеним извршењима, поступак за наплату потраживања по основу комуналних и сличних услуга , регистар судских забрана, одлука о окончању поступка , ојачан систем новчаних казни и пенала , новчана казна за непоштовање суда, реформисан јепоступак за добијање изјаве о имовини дужника , унете значајне измене извршења у породичним стварима : извршење може спровести сваки суд на чијем се подручју дете затекне, извршење се спроводи против сваког лица код кога се дете затекне , ивршење се може спровести и пре уручења решења о извршењу , могућност изрицања затворске казне!

Користим прилику да изразим велику захвалност америчком народу и организацији УСАИД и њиховој подршци коју је пружао тим експерата БЕС пројекта за реформу стечајног и извршног поступка у Србији, која је реализована кроз велику саветодавну помоћ у анализи потреба увођења приватних извршитеља и која се и даље одвија кроз рад радне групе за израду подзаконских аката за имплементацију закона . Приликом израде овог модела закона коришћени су резултати истраживања Светске Банке и других релевантних међународних институција, закони земаља у региону и Европске уније, сугестије и коментари истакнутих теоретичара процесног права и ставови судске праксе.

Посебно се захваљујем УСАИД на помоћи у организовању овог скупа и на свом досадашњем ангажовању и на другим значајним пројектима за правосуђе Србије .

Такође, желим посебно да се захвалим члановима радне групе која је сачинила текст који ће вам данас бити представљен, а уверена сам да ће широка јавна стручна расправа допринети квалитетним законским решењима. Кончано, поступању на снагу овог закона и поводом његове примене, очекујем да грађани Србије буду задовољни а то ће за све нас који на овом послу радимо бити највећа сатисфакција.